

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/106/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3517205648
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3517205648.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Ivana Kubínyiho a Mgr. Zuzany Holúbkovej v spore žalobcu: A. B., nar. X.XX.XXXX, bytom C. XXX, D. E., zast. JUDr. Petrom Schmidlom, advokátom so sídlom Borský Svätý Jur 774, proti žalovanému: A. A. F., E. F., nar. X.XX.XXXX, bytom G. X, H., zast. Mgr. Julianou Sumkovou, advokátkou so sídlom Weiseho 16A, Nové Mesto nad Váhom, o zaplatenie 74.501,30 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 26. mája 2022, č.k. 12C/43/2017-268, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
- II. Žalovanej **p r i z n á v a** proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zamietol žalobu a výrokom II. priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.
2. Súd prvej inštancie rozhodoval na základe žaloby (pôvodne uplatnenej vzájomnou žalobou v konaní súdu prvej inštancie sp. zn. 10C/328/2014, ktorú súd prvej inštancie vylúčil na samostatné konanie), ktorou sa žalobca domáhal od žalovanej zaplatenia 74.501,30 eur a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že počas trvania manželstva s dcérou žalovanej zhodnotil nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu vedeného pod sp. zn. 10C/328/2014 o vrátenie daru, investovaním finančných prostriedkov na ich opravu v záujme ich riadneho užívania, a teda zhodnotil aj majetok svojej manželky. Má za to, že tieto nároky je potrebné posúdiť titulom bezdôvodného obohatenia. Uplatnil si preto polovicu technickej hodnoty stavieb a polovicu všeobecnej hodnoty pozemkov, ktorá bola zistená znaleckým posudkom č. 64/2017 vyhotoveným I. J. A..
3. Žalovaná so žalobou nesúhlasila a žiadala ju zamietnuť. Žalovaná uplatnila námietku premlčania nároku žalobcu.
4. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a v konaní je potrebné prihliadnuť na námietku premlčania. Žalobca sa v konaní domáhal vrátenia investovaných finančných prostriedkov, ktoré vložil do darovaných nehnuteľností, ktoré neskôr vrátil žalovanej.
5. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalovaná dňa 28.8.2007 darovala žalobcovi rodinnú usadlosť v k.ú. B. v podiele 1, s tým, že druhý podiel vo výške 1 darovala dcére, t.j. manželke žalobcu. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že nehnuteľnosti sa opravovali a zhodnocovali najmä svojpomocne, a to

do roku 2012, odkedy sa zhoršili vzájomné vzťahy medzi žalobcom a jeho manželkou, čo vyústilo až k tomu, že žalobca bol obmedzený na osobnej slobode a bol väzobne stíhaný a odsúdený z dôvodu, že sa nevhodne správal voči členom rodiny žalovanej.

6. Žalobca v konaní preukázal, že v rozhodnom období v roku 2007 získal peňažné prostriedky (tri úvery a jednu pôžičku) v celkovej výške 310.000 Kč (cca 12.400 eur), nepreukázal však, akým spôsobom s týmito peniazmi naložil a z akých prostriedkov tieto úvery splácal, teda neunesol dôkazné bremeno, že išlo o jeho výlučné prostriedky (nešlo o súčasť BSM) a že tieto finančné prostriedky vložil do rodinnej usadlosti v k.ú. B..

7. Medzi stranami sporu bolo nesporné, že žalovaná dňa 19.10.2012 vyzvala žalobcu na vrátenie daru. Tento deň podľa súdu prvej inštancie možno označiť za moment, odkedy mohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia, keďže týmto momentom žalobca prišiel o svoj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam.

8. Súd prvej inštancie akceptoval námietku premlčania z dôvodu, že samotná žaloba na plnenie bola podaná dňa 16.3.2017. Objektívna, ako aj subjektívna lehota žalobcu na podanie žaloby začala plynúť od 19.10.2012, t.j. odo dňa, keď došlo k vzniku možného bezdôvodného obohatenia žalovanej, a uplynula dňa 19.10.2014 (subjektívna lehota), resp. 19.10.2015 (objektívna lehota). Žaloba tak nebola podaná včas, bola podaná po uplynutí premlčacej lehoty, čo pri vznesenej námietke premlčania žalovanou vedie k zamietnutiu žaloby len z tohto dôvodu.

9. Ak žalobca tvrdil, že lehoty mu začali plynúť až potom, čo súd v inom konaní určil, že vlastníkom nehnuteľností je žalovaná, súd prvej inštancie k uvedenému uviedol, že spomenuté rozhodnutie nemá konštitutívne účinky. Na podklade tohto rozhodnutia sa zápis do katastra nehnuteľností uskutočňuje formou záznamu, pričom otázka, či niekto požiadal o vrátenie daru v súlade so zákonom, alebo nie, je možné riešiť ako prejudiciálnu otázku v konaní o plnenie, o čom svedčí aj to, že žalobca podal vzájomný návrh ešte pred právoplatnosťou súdneho konania vo veci o vrátenie daru, teda žalobca od začiatku musel vedieť, kto sa na jeho úkor obohatil a v akej výške. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie zamietol žalobu v celom rozsahu.

10. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 1, v spojitosti s § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 100 %.

11. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca.

12. Namietal, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, nakoľko námietku premlčania žalovaná uplatnila už po podaní žaloby v roku 2017 a súd prvej inštancie napriek tomu konal, vykonával dokazovanie a napokon žalobu zamietol z dôvodu premlčania. To je podľa žalobcu porušením práva na spravodlivý proces. Ocitol sa tak v spore, ktorý mal byť už pri prvom pojednávaní ukončený.

13. Ďalej žalobca namietal záver súdu prvej inštancie o počiatku plynutia premlčacej doby. Uviedol, že vlastnícke právo bolo v katastri nehnuteľností zapísané na základe rozhodnutia súdu vedeného v konaní sp. zn. 10C/328/2014. Keďže bola podaná žaloba o vrátenie daru, nebol si vedomý a jednoznačne deklaroval, že nie sú splnené zákonné podmienky podľa § 630 Občianskeho zákonníka, mal preto do rozhodnutia súdu za to, že je vlastníkom vecí. Súd nemôže ustáliť okamih plynutia premlčacej doby odo dňa doručenia výzvy na vrátenie daru v prípade, ak sa domáhal, že pre vrátenie daru nie sú naplnené zákonné dôvody a je potrebné prejudiciálne vyriešiť otázku, či je, alebo nie je vlastníkom nehnuteľností na to, aby sa mohla riešiť otázka merita veci, a síce či sa žalovaná obohatila, alebo nie. Dodal, že ani len kataster nehnuteľností nezapísal záznamom vrátenie daru žalovanej v deň doručenia výzvy na vrátenie daru, ale až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci sp. zn. 10C/328/2014. Okamih doručenia výzvy na vrátenie daru súd prvej inštancie ani len nemal ustálený, keďže sama dcéra žalovanej si na poslednom pojednávaní ani len nepamätala, kedy k tomu malo prísť. Vedela len, že niekde na ceste, keď išli autom, čo je neštandardné, že takáto výzva nebola doručená listom na doručenkú. Žalovaná nepreukázala, kedy k okamihu doručenia výzvy došlo.

14. Žalobca upozornil, že žalovaná nepreukázala ani len tvrdenia v rozsahu vloženia financií do nehnuteľností, ktoré tvrdila na poslednom pojednávaní, a súd prvej inštancie toto zobral ako skutočnosť.

K rozhodnutiu súdu prvej inštancie v tomto smere absentoval dôkaz. Naopak, on sám preukazoval úvery brané za účelom rekonštrukcie nehnuteľností, a to listinami, ktoré súd prvej inštancie nevzal na zreteľ, nakoľko po 5 rokoch sporu akceptoval námietku premlčania žalovanej.

15. Žalobca mal za to, že súd prvej inštancie nevykonal dôkazy, ktoré navrhol, a to výsluch svedkov, ako i návrh na vypracovanie znaleckého posudku.

16. Žalobca napokon namietal, že v tomto konaní možno hovoriť aj o zaujatosti sudcu súdu prvej inštancie. Rozhodoval totiž v jeho trestnom konaní, pričom ho uznal vinným a v tejto civilnej veci mohol byť značne ovplyvnený. Na námietku možnej zaujatosti už poukazoval pri zistení mena sudcu v tomto spore, no vyhovené jej nebolo.

17. Na tomto základe žalobca žiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná. Upozornila, že žalobca nešpecifikoval svoj návrh, nebolo zrejmé, o aké investície a v akej výške išlo, kedy boli vykonané, ako ani to, z akých finančných prostriedkov tak učinil. Napriek jej obrane žalobca za viac ako 4 roky svoj návrh nešpecifikoval. Návrh na doplnenie dokazovania formou znaleckého posudku uplatnil žalobca až po viac ako 5 rokoch konania, čo treba kvalifikovať ako nečinnosť a pasivitu žalobcu, ktorej nemôže byť priznaná súdna ochrana. Žalovaná sa v ďalšej časti vyjadrenia stotožnila s dôvodmi napadnutého rozsudku, ktoré považovala za vecne správne. Počiatok plynutia premlčacej doby ustálil podľa jej názoru súd prvej inštancie správne. Preto žalovaná žiadala odvolací súd o potvrdenie napadnutého rozsudku a o priznanie náhrady trov konania.

19. V replike sa žalobca nestotožnil s vyjadrením žalovanej. Považoval ho za účelové. Zotrvával pritom na svojom odvolaní.

20. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

21. Žalobca namietal, že súd prvej inštancie porušil jeho právo na spravodlivý proces tým, že vykonával dokazovanie a napokon žalobu zamietol z dôvodu uplatnenej námietky premlčania žalovanou. Ocitol sa tak v spore, ktorý mal byť už pri prvom pojednávaní ukončený.

22. Odvolací súd súhlasí s názorom žalobcu o nadbytočnom vykonávaní dokazovania súdom prvej inštancie. V zmysle konštantnej judikatúry platí, že zásada hospodárnosti konania musí viesť súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania, vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.2.2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009; prípadne pozri i rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 41/2012, a tiež R 29/1983). Avšak odvolací súd dodáva, že tento nesprávny postup súdu prvej inštancie práva žalobcu neskrátil. Vykonávanie dokazovania bolo len nadbytočné. A taký postup porušenie práva na spravodlivý proces nespôsobuje. Odvolací súd je pritom oprávnený zrušiť napadnutý rozsudok vtedy, ak by práva odvolateľa boli procesným postupom súdu prvej inštancie porušené v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [viď § 389 ods. 1 písm. b) CSP]. Napokon, ani prípadné zrušenie napadnutého rozsudku pre vykonanie nadbytočného dokazovania by nemohlo viesť k inému výsledku tohto konania (ktorý odvolací súd ešte nižšie rozoberie), a preto by takýto postup odvolacieho súdu strácal akékoľvek opodstatnenie.

23. Žalobca ďalej nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie o premlčaní jeho nároku. Mal za to, že až do rozhodnutia súdu v konaní pod sp. zn. 10C/328/2014 mal za to, že je vlastníkom nehnuteľností. Preto nemohol byť okamih začiatku plynutia premlčacej lehoty viazaný na doručenie výzvy na vrátenie daru.

24. S touto námietkou sa odvolací súd nestotožňuje. Správne totiž skonštatoval súd prvej inštancie, že rozhodnutie z konania pod sp. zn. 10C/328/2014 (v ktorom žalovaná žiadala vrátenie daru od žalobcu) malo deklaratórne, a nie konštitutívne účinky. To platí preto, že k zániku darovania podľa § 630 Občianskeho zákonníka dochádza už na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému (R 88/1998). Účinky odvolania darovania nastávajú doručením prejavu vôle darcu

obdarovanému. A práve týmto okamihom dochádza opätovne k nadobudnutiu vlastníckeho práva darcu k darovanej veci, teda s účinkami ex nunc. Súdne rozhodnutie, ktoré nastáva v prípade, ak po tejto výzve obdarovaný odmietne dobrovoľne vrátiť darcovi darovanú vec, potom len deklaruje, že vlastníctvo k darovanej veci svedčí darcovi, nakoľko doručením výzvy na vrátenie darovanej veci sa stal (opäť) jej vlastníkom. Niet preto rozumného dôvodu domnievať sa, že až súdne rozhodnutie konštituuje vlastnícke právo darcu. Odvolací súd tak uzatvára, že je mylná domnienka žalobcu, ak mal za to, že až do rozhodnutia v konaní pod sp. zn. 10C/328/2014 bol vlastníkom nehnuteľností. Zostáva dodať, že k tomuto záveru dospel odvolací súd aj v rozhodnutí o odvolaní proti rozhodnutiu z konania pod sp. zn. 10C/328/2014, a to v rozsudku zo dňa 29.4.2020, sp. zn. 19Co/141/2018 (v bode 20.).

25. Preto nie je právne významná ani námietka žalobcu, že ani kataster nehnuteľností nezapísal vrátenie darovanej nehnuteľnosti k okamihu doručenia výzvy na vrátenie daru. Odvolací súd podotýka, že takáto eventualita ani možná nie je.

26. Žalobca v odvolaní ďalej namietal, že súd prvej inštancie nemal okamih doručenia výzvy na vrátenie daru ustálený.

27. Odvolací súd nepovažoval ani túto námietku za opodstatnenú. Ako to i súd prvej inštancie správne uviedol, nebolo sporné medzi stranami, že táto výzva bola doručená žalobcovi dňa 19.10.2012 (bod 32. napadnutého rozsudku). Táto výzva nebola sporná ani v konaní pod sp. zn. 10C/328/2014, kde súd prvej inštancie v rozsudku č.k. 10C/328/2014-387 (v bode 10.) výslovne skonštatoval, že „medzi žalobcom a žalovaným nebolo sporné, že žalobca vyzval dňa 19.10.2012 žalovaného o vrátenie daru“ (v uvedenom konaní figurovali sporové strany v opačnom postavení – pozn. odvolacieho súdu). S týmto záverom žalobca následne v odvolaní proti rozsudku v konaní pod sp. zn. 10C/328/2014 nepolemizoval, pričom následne i odvolací súd už v spomenutom rozsudku zo dňa 29.4.2020, sp. zn. 19Co/141/2018 vyšiel pri svojom rozhodovaní z toho, že uvedená výzva na vrátenie daru bola žalobca doručená dňa 19.10.2012.

28. Preto súd prvej inštancie správne počítal počiatok plynutia premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré si žalobca žalobou uplatňuje. Subjektívna doba uplynula dňa 19.10.2014 a objektívna doba uplynula dňa 19.10.2015. Vzhľadom na to, že žaloba bola podaná až dňa 16.3.2017, tak súd prvej inštancie vecne správne dospel k záveru, že nárok žalobcu je premlčaný.

29. Tento záver tak vylučuje i správnosť odvolacej námietky žalobcu, ktorou vytykal súdu prvej inštancie nevykonanie ním navrhnutých dôkazov (výsluch svedkov a vypracovanie znaleckého posudku). Posúdenie premlčania by ani vykonanie týchto navrhnutých dôkazov zvrátiť nemohlo. Navyše, tieto dôkazy neboli žalobcom navrhnuté na preukázanie iného dátumu doručenia výzvy na vrátenie daru. Iba preukázanie iného (neskoršieho) dátumu by mohlo zvrátiť záver súdu prvej inštancie o premlčaní žalobou uplatneného nároku.

30. Napokon žalobca namietal, že v tomto konaní možno hovoriť o zaujatosti sudcu súdu prvej inštancie, pretože rozhodoval v jeho trestnom konaní. Uznal ho vinným a v tejto veci tak podľa žalobcu mohol byť ovplyvnený. Dodal, že na námietku možnej zaujatosti sudcu súdu prvej inštancie už poukazoval, no vyhovené jej nebolo.

31. Odvolací súd aj túto námietku hodnotí ako nedôvodnú. Predmetom rozhodovania už možná zaujatosť sudcu súdu prvej inštancie bola. V rozsudku zo dňa 29.4.2020, sp. zn. 19Co/141/2018, ktorým odvolací súd rozhodoval o odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 16.4.2018, č.k. 10C/328/2014-426, odvolací súd (v bode 13.) skonštatoval, že „po preskúmaní veci nezistil žiaden taký kvalifikovaný vzťah sudcu k veci, ktorý by zakladal dôvod pre jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci, nezistil žiaden relevantný vzťah sudcu k veci, ktorý by ho vylučoval z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Osobitným prípadom pomeru sudcu k veci je ust. § 49 ods. 2 CSP, podľa ktorého je vylúčený sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. Z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia je relevantné, že sudca prejednával ten istý spor na súde inej inštancie. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý byť mohol. Rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava z nestrannosti je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na

objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. V posudzovanom prípade zákonný sudca JUDr. Andrej Stachovič nerozhodoval o tom istom spore na súde inej inštalácie. Nie je daný dôvod na jeho vylúčenie podľa § 49 ods. 2 CSP. Rozhodoval o vzatí obžalovaného do väzby uznesením, nerozhodoval o danom skutku, z ktorého bol žalovaný 1/ (v tomto konaní figuruje ako žalobca – pozn. odvolacieho súdu) obžalovaný, resp. uznaný za vinného a odsúdený. Vo veci Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom 1T/20/2015-662 zo dňa 24. marca 2016 bolo rozhodnuté v senáte zloženom z predsedu senátu A. I. K. a členov senátu H. L. a M. M. C.. Pokiaľ súd v konaní konštatuje, že je viazaný rozhodnutím súdu v trestnej veci, na základe ktorej bol žalovaný 1/ uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby, sudca A. N. C. o tejto veci nerozhodoval, nekonal, nevykonával žiadne dokazovania a tak nemal možnosť vnímať a následne hodnotiť dôkazy, ktoré sú predmetom dokazovania v spore o vrátenie daru inak, len z dokazovania v tomto spore a nie z konania obžalovaného pri rozhodovaní o vzatí do väzby žalovaného, v ktorom sa otázkou viny za skutok, ktorý súvisí s dôvodmi pre uplatnené vrátenie daru, nezaoberal. Odvolatelia tak neopodstatnene namietajú, že vo veci rozhodoval nezákonný sudca“. Od týchto záverov tak nemá odvolací súd dôvod ustupovať.

32. Vzhľadom na tieto závery odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštalácie je vecne správny, a preto ho potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

33. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi, keďže bola v odvolacom konaní plne úspešná. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov bude rozhodovať súd prvej inštalácie.

34. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštalácii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).